

В. П. Кіселичник
кандидат юридичних наук, доцент,
Заслужений юрист України,
професор кафедри конституційного та міжнародного права,
проректор із заочного та дистанційного навчання
Львівського державного університету внутрішніх справ

УДК 340.15

СТАНОВЛЕННЯ МІСЬКОГО ПРАВА ЛЬВОВА У СЕРЕДНІ ВІКИ

З'яовуються вихідні засади (принципи) міського права Львова, сформовані у період його становлення (XIII–XIV ст.). Історична повторюваність цих принципів забезпечила неперервний розвиток львівського міського права як специфічного правового явища означеного періоду.

Ключові слова: міське право, громада, принципи права, міське громадянство.

Міське право як історико–правове явище становить науковий інтерес для сучасного правознавства з багатьох причин. Проте визначальним у цьому сенсі є той факт, що історія міського права характеризується особливою темпоральною структурою, часові пласти якої відображають найзначніші фундаментальні зміни в економічній, соціальній та політичній історії. Повторюваність в історії міського права та значна тривалість її етапів дозволяють досліджувати не окремі історичні події, а зв'язки різнорідних суспільних явищ. Відтак вивчення міського права дає уявлення про економічне та громадське життя відповідного історичного часу.

У цьому контексті важливим завданням історії права є встановлення історичних умов виникнення та становлення міського права. Комплексне дослідження історії міського права Львова акцентує увагу на її початках, оскільки саме у ранньому середньовіччі були закладені ті правила міського життя, які претендували на багаторазове повторення та відповідність уявленням жителів міста про справедливість.

На основі сучасних концептуальних підходів і методології історико–правової науки становлення міського права Львова у середні віки не висвітлювалися. У контексті історії міського права Львова окремі фрагменти дослідження нами викладено у монографії [1]. Про історичні та окремі історико–правові аспекти становлення міського права Львова писали М. Владимирського–Буданова [2], М. Грушевського [3], Т. Гошко [4], Я. Дашкевича [5], М. Капраля [6], М. Кобилецького [7], І. Крип'якевича [8], Я. Падоха [9], Ф. Тарановського [10], А. Яковліва [11], а також польських, німецьких та австрійських вчених — А. Гілевича [12], С. Кутшеби [13], С. Левицького [14], О. Чоловського [15], Р. Кайндля [16], К–В. Распа [17] та інших.

Концептуальний підхід до історії становлення міського права як складової західної традиції права запропонував Є. Харитонов [18].

Таким чином, загальний стан дослідження історії міського права в Україні та у м. Львові зокрема, дозволяє зосередити увагу на загальних засадах міського права, які сучасною юридичною мовою цілком виправдано можна назвати принципами міського права. З огляду на те основна мета цієї статті полягає у встановленні вихідних засад (принципів) міського права, котрі сформуливалися в період його становлення, пройшли випробування та збереглися впродовж усієї історії міського права Львова.

Для різних етапів історії міського права, зокрема міського права Львова, характерне різне співвідношення двох історичних явищ, понять міста і міського права. Якщо за часів магдебурзького права міське право часто передувало закладенню чи розвитку міста,

його самоврядуванню, то у княжі часи розбудова міста є первинною у схемі взаєморозвитку міста та міського права. У Галицько-Волинській державі місто було, насамперед, її адміністративним та оборонним центром. Найчастіше нові міста у той період виникали внаслідок планомирної, цілеспрямованої містобудівельної діяльності князя Данила Галицького та його брата Василька Романовича. Як вважав Я. Ісаєвич, за їх наказом споруджено міста-замки Данилів, Крем'янець, Угровесько та ін. До міст князь Данило запрошував сідлярів і лучників, тільників і ковалів заліза, міді, срібла, і “життя наповнювало двори навколо замку, поля і села”. Ці слова у літописі наводяться при описі і заснуванні Холма, але вони стосувалися й інших новозбудованих міст [19].

Відбудовна та містобудівна діяльність Данила Галицького тривала і після відходу монголо-татарської орди. На ці часи припадає і будівництво м. Львова. Попри те, що археологи знаходять щоразу сліди більш давніх поселень на території сучасного Львова, можемо стверджувати, що територіальна організація міста випереджувала формування цілісної міської громади. Громада ж формувалася під впливом чисельних зовнішніх чинників, а також організації господарського життя міста.

Зміст господарського життя середньовічного м. Львова обумовлювався двома головними факторами: торгівлею і ремеслом, що надалі визначало і спрямовувало діяльність міських самоврядних органів, зокрема у сфері правотворчості. Велике значення мало географічне положення м. Львова, що вже у той час був на перехресті найважливіших торгових шляхів Східної Європи. Роль м. Львова у міжнародній торгівлі підкреслено у такому підпису на каталонській карті світу XIV ст.: “Місто Лева. До цього міста прибувають купці, які ідуть зі Сходу і вирушають Німецьким морем до Фландрії” [20, с. 20]. Зростання масштабів торгівлі Східної та Північної Європи обумовило швидкий економічний розвиток м. Львова і Галицької Русі. Вигідне географічне становище та посилення пульсу європейського економічного життя самі по собі могли, як відзначає М. Котляр, винести м. Львів на гребінь хвилі великої міжнародної торгівлі [21, с. 30]. Але своїм винятковим становищем у європейській торгівлі періоду, що розглядається, місто було зобов'язане також енергії свого купецтва, яке повною мірою зуміло використати середньовічні торгові регламентації, а саме — право складу, дорожнє примушування і митну систему. На цих “трьох китах” трималася торгівля м. Львова, як і багатьох інших європейських міст.

Тим часом м. Львів був не тільки головним торговим містом Галицької Русі, а й центром її ремісничого виробництва. Протягом кількох століть у м. Львові славилися своїми виробами “руські кушніри”, сідлярі, малярі. Однак львівські ремісники не лише обслуговували місцевий ринок, але й готували товари на експорт. Вивезення місцевих товарів зі м. Львова часто набувало великих розмірів: наприклад, у XVI ст. у Молдавії і Туреччині існував особливий попит на львівські шапки, їх вивозили тисячами навіть до Константинополя [22, с. 535].

Купці та ремісники були організованими спільнотами, які базувалися на спільних економічних, соціальних інтересах. Для таких спільнот характерними були взаємодопомога у межах спільноти, обов'язковість членства у спільноті, можливість спільноти виступати представником своїх членів у відносинах з іншими соціальними інститутами, зокрема владними; поступове формування правових звичаїв із звичаїв у сфері торгівлі та ремесла, що знаменувало появу нових правових явищ, зокрема таких, як купецьке та ремісниче (цехове) право. Спільноти купців і ремісників спиралися на фундаментальну правну відмінність між своїми членами та іншими мешканцями міста.

Формальна належність до спільноти, як обов'язкова умова певних прав для міщанина, була привнесена і у досвід організації львівської міської громади. Тільки на відміну від професійного об'єднання (інституції) міська громада виступала як єдина територіальна спільнота жителів міста, належність до якої забезпечує певні права та привілеї. Єдність міської громади, попри її соціальну структуру, яскраво виявилася у боротьбі за привілеї, зокрема, за право складу. Місто Львів, на думку більшості істориків, одержало складське право незабаром після завоювання Галицької Русі Польщею [23, с. 37]. Наступник Казимира III король Людовік 3 травня 1379 року підтвердив місту

складське право, посилаючись на грамоту свого попередника, про що є запис в актах колишнього Бернардинського архіву у м. Львові [24, с. 535].

Грамота Людовіка давала можливість неоднозначного тлумачення наданого місту права, тому львівські купці використовували її для повного контролю татарського шляху, який здавна зв'язував торги Східної і Центральної Європи з кримськими ринками. Збереглися в архівах документи зі скаргами краківських купців на незаконні дії львів'ян, які не пропускали поляків через місто на південний схід [25; 26]. Купецтво м. Кракова докладало багато зусиль для скасування королівського привілею і 1379 року король Людовік видав новий указ, яким розтлумачив, що Татарська дорога була вільною для торгівлі при Казимирі III і він дозволив усім купцям Польщі їхати нею далі через м. Львів, попередньо сплативши там мито [25; 26]. Але львів'яни не підкорилися королеві. Міська рада уклала угоду з волинським князем Любартом про те, що він не пропускати через свою територію польських і німецьких купців у випадку, коли б вони спробували об'їжджати м. Львів [27]. Король, який часто одержував матеріальну підтримку від багатого львівського купецтва, вимушений був прийняти компромісне рішення, визнавши "відносне" складське право м. Львова обов'язковим для польських купців і приїжджі купці повинні були зупинятись у м. Львові і торгувати у місті 14 днів, після чого могли з непроданими товарами їхати далі у Крим. На зворотному шляху вони змушені були підкорятися знову 14-денному складському праву [28]. Проте відносна форма дії цього права не задовольняла як львівське купецтво, так і міських райців (міську раду), незважаючи на тривалий термін його дії. Більшим терміном дії складського права у всій середньовічній Європі користувалося тільки відоме торгове місто Брюгге [29, с. 4].

Не здобувши абсолютного складського права, місто зуміло перетворити його відносну форму на абсолютну, не пропускаючи іноземних купців (у першу чергу, польських) на південний схід. Кінець XIV — перша половина XV ст. відзначені цілою низкою нових, багаторічних судових процесів краківського купецтва проти львівської міської ради за право вільного користування шляхами, що вели на південний схід. Відомі справи 1395–1396 [30], 1403 [31], 1406 рр. [32] та інші. Кожного разу краківські купці вигравали процес, але проїхати через м. Львів вони так і не могли. Львівська міська рада не шкодувала грошей для підкупу королівських урядовців і самого короля. У львівській казні існувала навіть постійна стаття витрат: на короля ("*Exposita pro domino rege*") [33, с. 9, 16]. Окрім того, королі, як відзначає М. Балабан, починаючи з Казимира III і закінчуючи В. Ягайлом, були постійними боржниками багатих львівських купців та лихварів. Так, наприкінці XIV — початку XV ст. львівський лихвар, єврей Вольчко, був чи не головним кредитором короля Ягайла і брав під заставу королівські села та різне майно [34, с. 228–239]. Львівське складське право другої половини XIV — першої чверті XV ст. підкріплювалося законом про т.зв. дорожнє примушування і знаходилося в органічному зв'язку з ним. Перед "чужими" купцями ставилася умова користуватися лише певними шляхами, тобто проїздити через "складові" міста. До тих, хто не дотримувався цього правила, застосовувалися найсуворіші санкції: як правило, винуватці втрачали коней, вози і увесь товар [29, с. 42].

У 1444 році король (польський — В. К.), надав місту генеральне право складу, чим встановив залежність від міської влади всіх купців, які прибували до м. Львова: греків, вірмен, сарацинів, євреїв та представників усіх інших національностей і віровизнань [35, с. 41]. Таким чином, влада львівського магістрату (виконавчий орган міської ради — В. К.) з XV ст. поширюється на іноземних купців, які проїжджали через місто або тимчасово перебували у ньому. Саме з цим привілеєм можна багато в чому пов'язувати збагачення львівських купців, які фактично монополізували торгівлю східними товарами у Речі Посполитій [20, с. 18].

Загалом, формування єдиної територіальної громади ускладнювалося змінами національного складу мешканців м. Львова. Численні національні громади (руська, німецька, польська, вірменська) творили свої форми громадського життя, використовували правові звичаї своїх народів. Співжиття національних громад могла

забезпечити тільки єдина самоврядна влада, яка виступала від імені територіальної громади у відносинах з державною владою. Поступово співжиття національних громад стає сферою регуляції міської ради Львова, яка як представницький орган громади була сформована відповідно до вимог магдебурзького права.

На початках свого становлення єдність львівської громади формувалася на основі єдності обов'язків мешканців міста чи осіб, які тимчасово у ньому перебували. Це характерно для західної правової традиції, для процесу формування європейської правової свідомості. Відомий англійський вчений Е. Сміт зазначав, що національна правосвідомість формується шляхом усвідомлення спільних обов'язків [36, с. 49, 51].

Однак ускладнювало формування єдиної цілісної громади та міського права і рух населення, насамперед купців, які часто виїжджали на тривалий період з міста у справах. З огляду на це, необхідно було формалізувати належність до міської громади. Тому відбувається процес становлення та формування міського права як права приналежності до громади, права на міське громадянство. За магдебурзьким правом, яке місто Львів отримало у 1356 році, набувати міське громадянство, дотримуючись формальних правил, повинні були всі особи незалежно від місця їх народження. Так, особи народжені у м. Львові від громадян м. Львова, з досягненням повноліття, формально набували міське громадянство при умові представлення документа, що засвідчував їх походження. І тільки для представників давніх чи славних родин робилися винятки. Для жителів інших міст чи сіл громадянство надавалося лише на підставі рекомендації місцевої влади звідки прибувала особа. І. Линниченко відзначає, що всі рекомендації чи атестати мали певну загальнозживану формулу [37, с. 215]. Т. Гошко зазначає, що були “випадки, коли набуття міських прав відбувалось без такого документа, але у тому разі, якщо претендент зобов'язувався представити його до обумовленої дати” [4]. Сільські жителі подавали до львівського магістрату відпускну (*manumiccio*) та згоду самої громади. Шляхтичі зобов'язані були підтвердити свій шляхетський стан або родовід.

Формалізація порядку набуття міського громадянства мала як позитивний, так і негативний вплив на формування міської громади. Отримуючи міське право, особа повинна була зректися своїх попередніх привілеїв, тобто свідомо ставала міщанином, при цьому набуваючи відповідні права і обов'язки. З іншого боку, при прийнятті до міського права русинів чи вірменів, які формально не мали зустрічати перешкод, хоч на практиці це було не завжди, в міських книгах ановано, що міське право м. Львова сягає так далеко, *in quantum se Armenorum et Ruthenorum extentunt privilegia* (що поширює привілеї на русинів і вірмен). А для іноземців, які намагалися стати повноправними львівськими міщанами, обов'язковим було визнання католицької віри [20, с. 49].

Отримання міського права звільняло від сплати деяких податків і дозволяло брати участь у самоврядному житті міської громади. Основу правового життя міської громади становив, зокрема, середньовічний принцип “суду рівних над рівними”, який передбачав широку участь міщан у відправленні правосуддя. За відсутності професійних юристів у сучасному розумінні слова практично кожен громадянин Львова, який досягнув 21-річного віку міг стати лавником, тобто, членом судового органу міської громади — лави. Цю посаду не могли обіймати жінки, чоловіки не сповна розуму, лунатики, німі, сліпі, глухі, прокляті, відступники від християнської віри, євреї, неодружені чи незаконно народжені [38, с. 9]. Тому можливість стати лавником попри те, що цю посаду обіймали пожиттєво, була більшою, ніж стати членом міської ради (райцею, радником). Особливо це було характерно для так званого олігархічного періоду в історії міського самоврядування Львова, коли владу у представницькому органі громади захопили декілька найбагатших і найвпливовіших родин у м. Львові. Судова влада та діяльність лави (певного праобразу народного чи громадського суду) сприяла більш активному залученню простих громадян до вирішення правових питань життєдіяльності міської громади.

Відомий дослідник історії м. Львова І. Крип'якевич описує долю львівської

сім'ї — русина Ігната. Син Ігната Олександр Ігнатович по смерті батька був купцем, продав частину спадщини, віддав борги і “маючи готівку в кешені взяв ся до заняття, котре йому обіцяло користи, а котрим не займав ся ще ні один Русин у Львові — до адвокатури ... За таку адвокатуру в малих справах хопив ся Олександр, маємо двацять кілька актів з справами, які він переводив і можемо виробити собі добре поняття про його клієнтелю. Русини ходили до нього часто, але побіч них чи не частійше міщане — Поляки так львівські, як і з інших міст), далі також шляхта), навіть воєводи (ч. 727); знаходимо ще одного Вірменина (ч. 736) і двох Жидів (ч. 700, 724) — се останнє є доказом цивільної відваги Олександра, бо місто урядово збороняло міщанам бути заступниками Жидів (такого злочинника вважали просто поганином). Справи, які вів Олександр досить одноманітні: се або дідиченне камениць, або жалоба з причини не заплачених довгів; раз виступав проти латинського каноніка — а канонік не ставився (ч. 616), раз проти іншого адвоката Станіслава Гурського (ч. 734), а раз в сепараційній (ч. 772)” [39, с. 52–53].

Як бачимо, пересічний громадянин м. Львова займався юридичною практикою практично на професійній основі, не маючи спеціальних правових знань. Отже, розвиток міського права у м. Львові відбувався не у результаті дій окремих осіб, а як наслідок правового життя львівської міської громади.

Таким чином, у середньовіччі сформувалися основні засади міського права Львова, які забезпечили повторюваність його положень впродовж всієї історії. З огляду на це, ці принципи залишаються актуальними і на сьогоднішній день для життя міської громади Львова. До них належить:

- єдність міської громади, як своєрідного колективного аналогу людської особистості;
- виборність самоврядних органів та їх відповідальність за свою діяльність перед громадою;
- усвідомлення належності жителів міста до міської громади, розвиток інституту міського громадянства (почесного громадянства);
- обов'язкове входження мешканців міста до певних спільнот (професійні спільноти — купці, ремісники; національні спільноти; спільноти утворені за віросповіданням);
- реальна можливість кожного жителя міста бути обраним до самоврядних органів територіальної громади (формальна рівність членів громади);
- формування правової свідомості на основі сприйняття і визнання, зокрема, обов'язків члена громади;
- активна участь громадян у правовому житті громади, зокрема, у відправленні правосуддя.

Правові перспективи розвитку сучасного Львова пов'язані з необхідністю усвідомлення єдності громади перед викликами ХХІ століття, відродження інституту міського громадянства, становлення громадського арбітражу та медіації, формування правових і моральних обов'язків львів'ян перед громадою.

Підґрунтям для численних ініціатив у становленні сучасного статутного права є унікальний досвід львівського міського права періоду Середньовіччя та більш пізнішого періоду. Його унікальність полягає в історичній тривалості та неперервності. Їх забезпечила повторюваність вихідних засад (принципів) міського права, які пройшли випробування всіма історичними моделями та формами місцевої влади. Тому, враховуючи досвід львівського міського права, територіальна громада м. Львова може і повинна розробити та прийняти статут міста, який би базувався на перевірених історією засадах (принципах) міського права.

Список використаних джерел

1. *Кіселичник, В.* Міське право та самоврядування громади Львова (друга половина ХІХ — початок ХХ століття) [Текст] : [монограф.] / Василь Кіселичник. — Львів : ЛьвДУВС, Край, 2008. — 352 с.
2. *Владимирський-Буданов, М.* Німецьке право в Польщі й Литві [Текст] / М. Владимирський-

- Буданов // Розвідки про міста і міщанство на Україні-Руси в XV — XVIII в. — Ч. 2. — Львів, 1904. — С. 303–310.
3. *Грушевський, М. С.* Історія України-Руси [Текст] / М. С. Грушевський. — Львів, 1905. — Т. 5. — 688 с.
  4. *Гошко, Т. Д.* Нариси з історії магдебурзького права в Україні (XVI — початок XVII ст.) [Текст] / Т. Д. Гошко. — Львів : Афіша, 2002. — 255 с.
  5. *Дашкевич, Я.* Адміністративні, судові й фінансові книги на Україні в XIII — XVIII ст.ст. (Проблематика, стан і методика дослідження) [Текст] / Я. Дашкевич // Історичні джерела та їх використання. — Вип. 4. — К. : Наукова думка, 1969. — С. 129–171.
  6. *Капраль, М.* Національні громади Львова XVI — XVIII ст.ст. (соціально-правові взаємини) [Текст] / М. Капраль ; Львів. нац. ун-тет ім. Івана Франка; Львівське відділення Ін-ту української археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. — Львів : Піраміда, 2003. — 440 с.
  7. *Кобилецький, М. М.* Магдебурзьке право в Україні (XIV — перша половина XIX ст.): історико-правове дослідження [Текст] / Микола Мар'янович Кобилецький. — Львів : ПАІС, 2008. — 406 с.
  8. *Крип'якевич, І. П.* Львівська Русь в першій половині XV віку [Текст] / І. П. Крип'якевич // Записки НТШ. Т. 79. — Львів, 1907. — С. 5–51.
  9. *Падох, Я.* Історія Західньо-європейського права [Текст] / Я. Падох. — Мюнхен, 1947. — Ч. 1. Історія німецького права. — 220 с.
  10. *Тарановський, Ф. В.* Обзор памятников магдебурскаго права западно-русскихъ городовъ литовской эпохи [Текст] / Ф. В. Тарановський. — Варшава, 1897. — 201 с.
  11. *Jakowliw, A.* Das deutsche Recht in der Ukraine und seine einflusse auf das ukrainische Recht im 16–18 Jahrhundert [Text] / A. Jakowliw. — Leipzig : Hirzel, 1942. — IV, 220 s.
  12. *Gilewicz, A.* Przyczykia do prawa miejskiego we Lwowie w latach 1405–1604 [Tekst] / A. Gilewicz // Studia z historii spoiecznej i gospodarczej poswiecone prof. dr. Franciszkowi Bujakowi. — Lwyw, 1931. — S. 375–414.
  13. *Kutrzeba, St.* Historia ustroju Polski w zarysie [Tekst] / St. Kutrzeba. — Lwyw; Warszawa : Poiconiecki-Wende, 1905. — 262 s.
  14. *Lewicki, B.* Gospodarstwo publiczne miasta Lwowa [Tekst] / B. Lewicki. — Lwyw, Nakladem Gminy m. Lwowa, 1914. — 82 s.
  15. *Czolowski, A.* Lwow za ruskich czasow [Tekst] / A. Czolowski. — Lwyw, 1891. — 42 s.
  16. *Kaindl, R.-F.* Beitrage der Geschichte des deutsche Rechts in Galizien [Text] / R.-F. Kaindl / archiv fur Osteuropaische Geschichte, Bd 100, R. II Heft. — Wien, 1910. — 185 s.
  17. *Rasp, C.-W.* Beitrage zur Geschichte der Stadt Lemberg [Text] / C.-W. Rasp. — Wien : Hof-und Staatsdruckerei, 1870. — 132 s.
  18. *Харитонов, Є. О.* Історія приватного права Європи: Західна традиція [Текст] / Є. О. Харитонов. — Одеса : БАХВА, 2001. — 328 с.
  19. *Ісаєвич, Я.* Князь і король Данило та його спадкоємці [Текст] / Я. Ісаєвич // Галицька брама. — 2010. — № 9–10 (81–82). — вересень–жовтень.
  20. Львів. Історичні нариси [Текст] / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. — Львів, 1996. — 647 с.
  21. *Котляр, М. Ф.* Галицька Русь у другій половині XIV — першій чверті XV ст. [Текст] / М. Ф. Котляр. — К., 1968. — 147 с.
  22. *Lozinski, W.* Kupiectwo Lwowskie w XVI w. [Tekst] / W. Lozinski. — Biblioteka Warszawska. 1891, t. III. — 229–453 s.
  23. *Charewiczowa, L.* Handel sredniowiecznego Lwowa [Tekst] / L. Charewiczowa. — Lwyw, 1925. — 156 s.
  24. Akta grodzkie i ziemskie z czasow Rzeczypospolitej Polskiej [Tekst] // Z archiwum t. zw. Bernardynskiego we Lwowie w skutek fundacyi A.Stadnickiego. — Lwyw, 1872. — Т. 3. — № 78.
  25. Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa [Tekst]. — Krakow, 1879. — Т. 1. — № 54
  26. Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa [Tekst]. — Krakow, 1879. — Т. 1. — № 58.
  27. Akta grodzkie i ziemskie z czasow Rzeczypospolitej Polskiej [Tekst] // Z archiwum t. zw. Bernardynskiego we Lwowie w skutek fundacyi A. Stadnickiego. — Lwyw, 1872. — Т. 3. — № 30.
  28. Akta grodzkie i ziemskie z czasow Rzeczypospolitej Polskiej [Tekst] // Z archiwum t. zw. Bernardynskiego we Lwowie w skutek fundacyi A.Stadnickiego. — Lwyw, 1872. — Т. 3. — № 32.
  29. *Lewicki, S.* Targi lwowskie od XIV–XIX w. [Tekst] / S. Lewicki. — Lwyw, 1921. — 72 s.
  30. Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa [Tekst]. — Krakow, 1879. — Т. 1. — № 83.
  31. Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa [Tekst]. — Krakow, 1879. — Т. 1. — № 102.
  32. Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa [Tekst]. — Krakow, 1879. — Т. 1. — № 108.
  33. Ksiega przychodow i rozchodow miasta. 1414–1426 [Tekst]. — Lwyw, 1905.
  34. *Balaban, M.* Dwa przyczynki do stosunkow Jagielly z zydami Lwowskimi [Tekst] / M. Balaban // Kwartalnik historyczny. — Lwyw, 1911. — Т. XXV. — S. 228–239.
  35. Akta grodzkie i ziemskie z czasow Rzeczypospolitej Polskiej [Tekst] // Z archiwum t. zw. Bernardynskiego we Lwowie w skutek fundacyi A.Stadnickiego. — Lwyw, 1872. — Т. 6.
  36. *Сміт, Е.* Національна ідентичність [Текст] / Е. Сміт. — К., 1994. — 354 с.
  37. *Линниченко, И. Я.* Черты из сословий юго-западной Галицкой Руси (XIV – XV вв.) [Текст] / И. Я. Линниченко. — М., 1894. — 241 с.

38. Niektóre instytucje polskiego prawa XVI-go stulecia [Tekst] / Według B. Groickiego opracował M. Opatrny. Cz. 1. — Leszno, 1939.
39. Крип'якевич, І. Львівська Русь в першій половині XVI ст.: дослідження та матеріали [Текст] / Іван Крип'якевич. — Львів, 1994. — Львівські історичні праці. Джерела, вип. 2 — 390 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою конституційного та міжнародного права
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 7 від 26 січня 2011 року)*

Надійшла до редакції 11.01.2011

Киселичник В. П. Становление муниципального права Львова в средние века

Выясняются выходные принципы (принципы) городского права Львова, сформированные в период его становления (XIII–XIV в.в.). Историческая повторяемость этих принципов обеспечила непрерывное развитие львовского городского права как специфического правового явления отмеченного периода.

Ключевые слова: муниципальное право, сообщество, принципы права, муниципальное гражданство.

Kiselichnik, V. P. Formation of the Municipal Right of Lviv in the Middle Ages

Original basis (principles) of Lviv Municipal Law formed in the period of its formation (XIII–XIV centuries) are ascertained. The historical repetition of these principles secured uninterrupted development of Lviv Municipal Law as specific legal phenomenon of the indicated period.

Key words: Municipal Law, community, principals of law, city citizenship.

